

Recovery-ajattelu haastaa asennemuutokseen – Mieli pt-malli Pirkanmaalla

SSYK koulutuspäivät Tampere
Johtava sosiaalityöntekijä Anni Vanhala
Kokemusasiantuntija Hanna-Mari Kuusinen

31.10.2019

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tarvitaanko muutosta?

- ”Osallisuus on sitä, että me eletään toistemme kanssa.”
- ”Osallisuus on sitä, että sä elät siinä, voidaan elää sen (sairauden) kanssa. Että se on sun ominaisuus. Sinä oot sellainen ja sulle on ominaista tämmöset ja tämmöset asiat ja me hyväksytään se ja eletään sen kanssa.”

- Mitkä roolit tulevat tuetuiksi?

- Sairaus ei koskaan täytä koko ihmistä (Nevalainen Veijo 2012)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Muutosta tarvitaan, koska..

- ”Mielenterveyspotilaita kuunnellaan aika vähän.”
- ”Sellanen sanasto, josta ei ymmärrä juuri mitään ja sitten siellä puhutaan niinku yli, ne (ammattilaiset) puhuu tavallaan toisilleen”.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

..asenteella on käytännön merkitystä

- Byrokratiakehys:
- Ihmisten tilanteet ja vaikeudet sovitetaan lainsäädännön, organisaatorakenteiden ja palveluvalikoiden kehikoon ja käsitteisiin
- Rajapinnoilla epäillään ja kysellään:
- Koska sosiaalihuolto ei hoida tehtäviään, kustannukset kaatuu terveydenhuollolle tai toisin päin.
- Kuka vastaa kokonaisuudesta?
- Erikoistuminen, eriytyminen, kaventuminen?
- **VAI ...**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

..asenteella on käytännön merkitystä

- Osallisuuden kehys:
- Jäsennetään ihmisten kertomaa ja kokemuksia heidän omin käsittein ja jäsennyksin ja otetaan auttamisen välineet ja hallinnolliset kehykset käyttöön tarpeen mukaan.
- →Lähtökohdaksi tulee palveluita käyttävien ihmisten osallisuuden ja arjen sujuvuuden edistäminen sekä yhteiskunnan sosiaalisen eheyden turvaaminen
- *On olemassa muutakin kuin so-te

Osallisuus

- Osallisuuden kokemus tarkoittaa kuulumista tai liittymistä sellaiseen ryhmään tai toimintaan, missä tulee hyväksytyksi ja ymmärretyksi tai jossa voi jakaa omia kokemuksiaan tai tunteitaan.
- Osallisuuteen liittyy yhteyden luominen ja säilyttäminen ihmisiin, toimintoihin tai asioihin, joita pitää itselle merkityksellisinä.
- Osallisuus tarkoittaa myös yhteyttä tarvittaviin palveluihin sekä mahdollisuutta osallistua itselle tärkeistä asioista päättämiseen.
- Jos näitä yhteyksiä ei ole, on syrjäytymisen vaara suuri.

(Nordling Esa 2018)

Lähtökohdat Pshp:n Recovery –hankkeelle

- Yksilöasiakaskeskeisen, sairauskeskeisen ja ammattilaislähtöisen toiminnan rinnalla vahvistetaan:
- Sosiaalista näkökulmaa terveydenhuollon palveluissa
- Ihminen yhteisön jäsenenä, sosiaalinen kanssakäyminen, oma toimijuus ja vastuunotto, osallisuus, omat tavoitteet
- Sosiaalisen kuntoutuksen sisältöjen kehittäminen medikaalisen rinnalla, sosiaaliset ja henkiset tarpeet, arjen sujuvuus
- Vuorovaikutteisuuden ja suhteisuuden ymmärtämistä
- Ihmisten kokemukset ja kertomukset, käsitteet ja jäsenyykset
- Perinteisiä rooleja ylittävää vuorovaikutusta?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Recovery -toimintaorientaatio mielenterveyspalveluissa 2018-2021

STM:n rahoittama valtakunnallinen	ESR -hanke
Koordinoija Lapin yliopisto	Osatoteuttajat Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä Mielenterveyden keskusliitto Mielenterveysomaisten keskusliitto Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (Hämeenkyrö, Ikaalinen ja Sastamala) Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

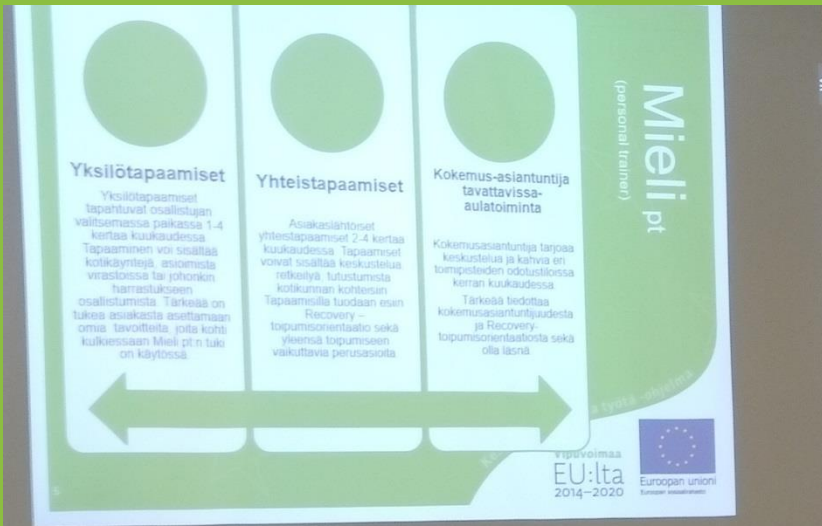
Osahankkeen tarkoitus ja tavoite

- Hankkeen tarkoituksena on Recovery- toipumisorientaation* tutuksi tekeminen mielenterveyspalveluissa ja laajemminkin yhteiskunnassa. Toipumisorientaatio on ajattelun ja toiminnan viitekehys, jossa painottuvat positiivinen mielenterveys, osallisuus, voimavarat, toivo ja elämän merkityksellisyys.
- Hankkeen tavoitteena on kehittää mielenterveyspalveluita hyödyntämällä toipumisorientaatiota, kokemusasiantuntijuutta ja positiivista mielenterveyden mittaria.

*Parempi käsite: oman elämän haltuunotto (Salo, Markku 2019)

Ideasta kokeiluun ja kehittämiseen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Tavoite	Toiminta
<p>Recovery - toipumisorientaation tunnetuksi tekeminen kohdekunnissa ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä.</p> <p>Osallistuminen mielenterveyteen liittyvien palveluprosessien kehittämiseen.</p> <p>Sosiaalisen kuntoutuksen painottaminen palveluprosesseissa.</p>	<p>KOULUTUKSET kohdekunnissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recovery- toipumisorientaatio (avoin kaikille) - Positiivisen mielenterveyden mittarin koulutus (ammattilaisille) - Recovery- paja (ammattilaisille) <p>KOKEMUSASIAANTUNTIJUUS</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelutyö, esittelyt, ryhmänohjaus, tukihenkilö ym. <p>MIELI pt (personal trainer) <i>yksilö- ja yhteistapaamisia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kaikki ovat hyväksytyt mukaan toimintaan (esim. päihdeongelma ei este) - moniammatillinen yhteistyö - kokemusasiantuntijuus - sosiaalinen kuntoutus korostuu <p><i>kokemusasiantuntija tavattavissa toiminta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aulatoimintaa EPSHP:n mallin mukaan - kokemusasiantuntija tarjoaa keskustelua ja kahvia - tärkeää tiedottaa kokemusasiantuntijuudesta ja recovery- toipumisorientaatiosta

Mieli pt

(personal trainer)

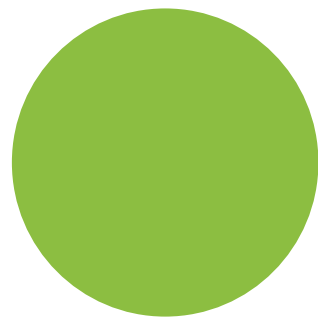
a työtä -ohjelma

Kokemus-asiantuntija tavattavissa- aulatoiminta

Kokemusasiantuntija tarjoaa keskustelua ja kahvia eri toimipisteiden odotustiloissa kerran kuukaudessa.

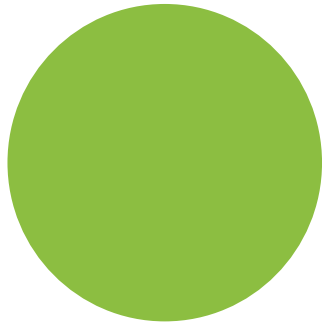
Tärkeää tiedottaa kokemusasiantuntijuudesta ja Recovery-toipumisorientaatiosta sekä olla läsnä.

Yhteistapaamiset

Asiakaslähtöiset yhteistapaamiset 2-4 kertaa kuukaudessa. Tapaamiset voivat sisältää keskustelua, retkeilyä, tutustumista kotikunnan kohteisiin.

Tapaamisilla tuodaan esiin Recovery – toipumisorientaatio sekä yleensä toipumiseen vaikuttavia perusasioita.

Yksilötapaamiset

Yksilötapaamiset tapahtuvat osallistujan valitsemassa paikassa 1-4 kertaa kuukaudessa. Tapaaminen voi sisältää kotikäyntejä, asioimista virastoissa tai johonkin harrastukseen osallistumista. Tärkeää on tukea asiakasta asettamaan omia tavoitteita, joita kohti kulkiessaan Mieli pt:n tuki on käytössä.

vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

MIELI pt:n tarkoitus

Asiakkaille:

- Lisätä ihmisten mahdollisuuksia toipua
- Koulutetun kokemusasiantuntijan tuki käytettävissä
- Saada vertaistukea
- Onnistumisen kokemuksia, jotka motivoivat muutokseen
- Arjen hallintaa ja ongelmanratkaisutaitoja
- Oman mielen haastaminen

Ammattilaiset:

- Kokemuksellisen tiedon ulottuvuus
- Jaksamista ammattilaisille uuden ajattelun myötä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mieli pt:n toimintamalli

- Suunnattu kaikille aikuisille (ikä vaihtelee n. 20-65 v.), joilla on pulmia mielenterveyteen liittyvien asioiden kanssa tai joista ammattilaiset on huolissaan
- Asiakkaiden ohjautuminen Mieli pt:hen (Tays psykiatria, kuntien päihde- ja mielenterveystyö, sosiaalitoimi, nuorisotoimi ja työpajatoiminta)
- Ei diagnoosikeskeinen; fyysinen, psyykkinen tai päihteisiin liittyvä diagnoosi ei esteenä osallistumiseen
- Huomioidaan myös omaiset

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

YKSILÖTAPAAMISET

- Tavataan asiakkaan kanssa kahdestaan hänen valitsemassaan paikassa.
- Tapaamisen aihe on aina asiakkaasta kiinni
- Tärkeimmät asiat tukea ja olla läsnä asiakkaalle
- Ihminen ihmiselle !

YHTEISTAPAAMISET

- Auttaa pysymään sosiaalisessa elämässä mukana.
- Keskustellaan, käydään tutustumassa eri paikkoihin, laitetaan ruokaa ym.
- Sitä, mitä asiakkaat haluavat, mahdollisuuksien mukaan.
- Kuulee muita ryhmäläisiä, vinkkejä arjen hallintaan, tuntee kuuluvansa johonkin.
- **Kokemusasiantuntijatarinat**

KOKEMUSASIAN TUNTIJA TAVATTAVISSA- AULATOIMINTA

- Psykiatrian poliklinikan aulassa kahvia ja keskusteluseuraa.
- Tietoa Recovery-hankkeesta sekä Mieli PT:stä.
- Keino laukaista jännitystä, mitä asiakkaalla voi olla saapuessaan psyk.polille.
- Kokemuksia esim. etuuksien hakemisesta voidaan kysyä
- **Tärkeintä on olla läsnä ja ihminen ihmiselle.**

Yhteystiedot

Tukiryhmä (Tays)	Anna Anttinen, kehittämispäällikkö, Mielen ry Sirpa Lindroos, vastuualuejohtaja, Tays Anni Vanhala, johtava sosiaalityöntekijä, Tays Helena Niemi, tutkimusasiamies, Tays (TKI) Veera Salonen, kokemusasiantuntija Sinikka Särkkä, omaiskokemusasiantuntija, FinFami Kristiina Savotta, kehittäjä-sosiaalityöntekijä, Tays (TKI) 7/ 2019 saakka
Hanketyöntekijät (Tays)	Kristina Savotta kehittäjä-sosiaalityöntekijä (7/2019 saakka) Anni Vanhala johtava sosiaalityöntekijä, Tays 050 550 4482 anni.vanhala@pshp.fi Helena Niemi Hankkeen hallinnollinen projektipäällikkö, Tays Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiokeskus 050 305 5045 helena.r.niemi@pshp.fi https://www.tays.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Alueellinen_yhteistyö/Mielenterveystyö/Recovery_hanke https://www.ulapland.fi/FI/Kotisivut/Recovery-toimintaorientaatio-mielenterveyspalveluissa https://www.innokyla.fi/web/verstas8481856
Tays	
Recovery- hanke	
Innokylä	

